

UPDIS

We know
books:

Mădălina Maxim Enăchescu

Irina Luiza Stan

Maria-Minodora Vișan

Costin Diaconescu

Ministerul Educației
și Cercetării

8

EDITURA CD PRESS
www.cdpress.ro

Educație muzicală

Manual pentru clasa a VIII-a

Competențe specifice	Unități de învățare	Lecții
		Recapitulare inițială / 8 Evaluare inițială / 9
1.1, 1.2, 3.1	UNITATEA 1 Cântarea vocală și instrumentală	L1. Cântarea vocală – Respirație, emisie vocală, dicție, controlul intonației, precizie ritmică, frazare / 12 L2. Cântarea instrumentală – Emisie, acuratețe, intonație, diferențieri timbrale și dinamice, precizie ritmică / 14 L3. Gesturi dirijorale (tactarea măsurii, pregătirea intrărilor, urmărirea intrărilor succesive, închideri, diferențe dinamice și agogice) / 16 L4. Conceperea unor aranjamente/acompaniamente ritmice/melodice pentru anumite cântece/audiții muzicale / 18 Recapitulare / 20 Evaluare / 21
1.1, 1.2, 3.1, 3.2	UNITATEA 2 Metru muzical	L1. Măsuri compuse eterogene. Măsura de 5 timpi / 24 L2. Măsuri compuse eterogene. Măsura de 7 timpi / 26 Recapitulare / 28 Evaluare / 29
1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 3.1, 3.2	UNITATEA 3 Folclor românesc	L1. Elemente de folclor – Obiceiuri și tradiții românești / 32 Proiect de Crăciun / 34 L2. Elemente de folclor – Dansuri populare / 36 Investigație / 39 L3. Modurile diatonice de 6 sunete / 40 L4. Modurile diatonice de 7 sunete / 41 Recapitulare / 44 Evaluare / 45
1.1, 1.2, 2.1, 3.1	UNITATEA 4 Organizări sonore tonale	L1. Recapitularea tonalităților majore / 48 L2. Tonalități majore cu două alterații. Gama Re major / 49 L3. Tonalități cu două alterații. Gama Si bemol major / 50 L4. Recapitularea tonalităților minore / 51 L5. Tonalități minore cu două alterații. Gama si minor natural / 52 L6. Tonalități cu două alterații. Gama sol minor natural / 53 Recapitulare / 54 Evaluare / 55
1.1, 1.2, 1.3, 2.2, 3.1, 3.2	UNITATEA 5 Arhitectonica muzicală	L1. Procedee variaționale ritmice și/ sau melodice / 58 L2. Elemente de structură formală. Rondoul / 60 L3. Elemente de structură formală. Concertul / 62 L4. Elemente de structură formală. Simfonia / 64 L5. Elemente de structură formală. Opera / 66 L6. Elemente de structură formală. Opera / 68 Recapitulare / 70 Evaluare / 71
1.1, 1.2, 1.3, 3.1, 3.2, 3.3	UNITATEA 6 Muzica în societate	L1. Evoluții ale muzicii în context socio-politic / 74 L2. Aspecte ale muzicii în societatea de astăzi / 76 L3. Muzica de jazz / 77 L4. Muzica pop / 78 L5. Muzica rock / 79 L6. Muzica folk / 80 L7. Muzica electronică / 81 L8. Muzica hip-hop / 82 L9. Muzica disco / 83 Recapitulare / 84 Evaluare / 85
		Recapitulare finală / 86 Evaluare finală / 87 Rezolvările evaluărilor și ale rebusurilor / 88

Portofoliu – pag. 13, 19, 20

Proiect – pag. 17

Fișă de observare – pag. 21

Portofoliu – pag. 25, 27, 28

Fișă de observare – pag. 29

Portofoliu – pag. 40

Investigație – pag. 39

Proiect – pag. 34

Fișă de observare – pag. 45

Portofoliu – pag. 49, 50, 53

Fișă de observare – pag. 55

Portofoliu – pag. 59, 67, 68, 69

Fișă de observare – pag. 71

Portofoliu – pag. 79, 80, 81

Fișă de observare – pag. 85

Parcurgerea acestui manual te va ajuta să dobândești cunoștințe, să îți formezi abilități și valori care să te ghideze în viață.

Vei dobândi următoarele *competențe*:

1

Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unor lucrări muzicale

1.1 Interpretarea vocal-instrumentală a unor lucrări în genuri diverse, controlând schimbările dinamice, agogice și de tempo

1.2 Interpretarea instrumentală a unor lucrări*

1.3 Realizarea unor momente sincretice, ce combină limbajul muzical cu cel verbal, mișcarea scenică, elemente de decor și costume

2

Operarea cu elemente de scris-citit și limbaj muzical

2.1 Utilizarea unor tonalități cu mai multe alterații constitutive și a unor moduri cu 6 și 7 sunete.

2.2 Utilizarea unor elemente de construcție muzicală

3

Aprecierea lucrărilor muzicale, inclusiv a conținutului lor afectiv, atitudinal și ideatic

3.1 Aprecierea valorii creației și interpretării unei lucrări muzicale, din perspectiva elementelor de limbaj muzical și a celor de natură afectivă

3.2 Explorarea contribuției muzicii la identitatea personală și de grup

3.3 Compararea unor genuri ale muzicii de divertisment

*) Abordarea interpretării instrumentale va ține cont de dotarea școlii cu instrumente și de competențele profesorului de muzică privind studiul instrumentelor.

1. **Imaginează-ți** cĂ ai în fața ta un frate/o soră mai mic(ă). Te întrebă ce este un sunet și care este diferența dintre zgomot și sunetul muzical. **Definește** sunetul cât mai simplu și explică diferența dintre zgomot și sunetul muzical.
2. **Găsește** obiecte, situații sau acțiuni, ale tale sau ale celor din jurul tău, pe care ai putea să le dai exemplu pentru a defini calitățile sunetului muzical.
3. **Analizează** cântecul de mai jos. **Răspunde** la următoarele întrebări:
 - În ce tonalitate este compusă și unde se termină melodia?
 - Care este rolul alterațiilor care apar pe parcursul cântecului?
4. **Interpretează** cu text melodia, respectând nuanțele și frazarea indicată de virgulele care apar deasupra portativelor. **Acompaniază-te** ritmic de un instrument de percuție.

Tamburina

Jean-Philippe Rameau

mf

Azi e sĂr - bĂ - toa - re și iar su - nĂ tam - bu - ri - na

su - nĂ ne - n - ce - tat. Pe flĂ - cĂi și fe - te îi a -

f **FINE**

du - nĂ, Jo - cul sĂ por - neas - cĂ în - fo - cat.

mf

Ti - ne - re - țe a sal - tĂ - n pas grĂ - bit Pes - te sat se

'nal - tĂ chi - u - it. Via - ț a - i vre - re și pu -

te - re cu pri - vi - rea cu - prind fi - rea.

D.C. al FINE

? ȘTIAȘĂ ...

➤ Tamburina este un instrument muzical de percuție, construit dintr-o piele întinsă pe un cerc din lemn, în care sunt tăiate orificii dreptunghiulare prin care se introduc cĂte douĂ discuri metalice. Prin agitare sau prin lovirea cu degetele, discurile metalice se lovesc între ele scoțând sunete. Tamburina însoțește melodiile folclorice, mai ales pentru acompanierea ritmică a dansului în Italia, în Spania și în Orient.

5. **Completează** urmĂtorul rebus cu numele compozitorilor care au creat lucrĂrile muzicale de mai jos.

1				M				
2				U				
3				Z				
4				I				
5				C				
6				A				

1. Rapsodia pe o temă de Paganini
2. Colțul copiilor
3. Simfonia fantastică
4. Wilhelm Tell
5. Poema română
6. Aurul Rinului

I. Alege varianta corectă.

1. Creație epică în versuri având mari dimensiuni:
 - a. balada
 - b. doina
 - c. cântecul de leagăn.
2. Alterațiile accidentale:
 - a. au efect până la prima bară de măsură sau până la apariția altei alterații;
 - b. au efect asupra tuturor notelor muzicale, pe tot parcursul cântecului;
 - c. sunt așezate lângă cheie.
3. Intervalul care cere rezolvare într-un alt interval se numește:
 - a. consonant;
 - b. armonic;
 - c. disonant.
4. Compozitorul operei *Nunta lui Figaro* este:
 - a. Brahms;
 - b. Beethoven;
 - c. Mozart.
5. Compozitorul operei *Nabucco* este:
 - a. Rossini;
 - b. Verdi;
 - c. Beethoven.

II. Analizează următoarele două fragmente din două lucrări cântate în clasa a VII-a. Colorează cu roșu alterațiile accidentale și cu verde alterațiile cromatice.

a.

b.

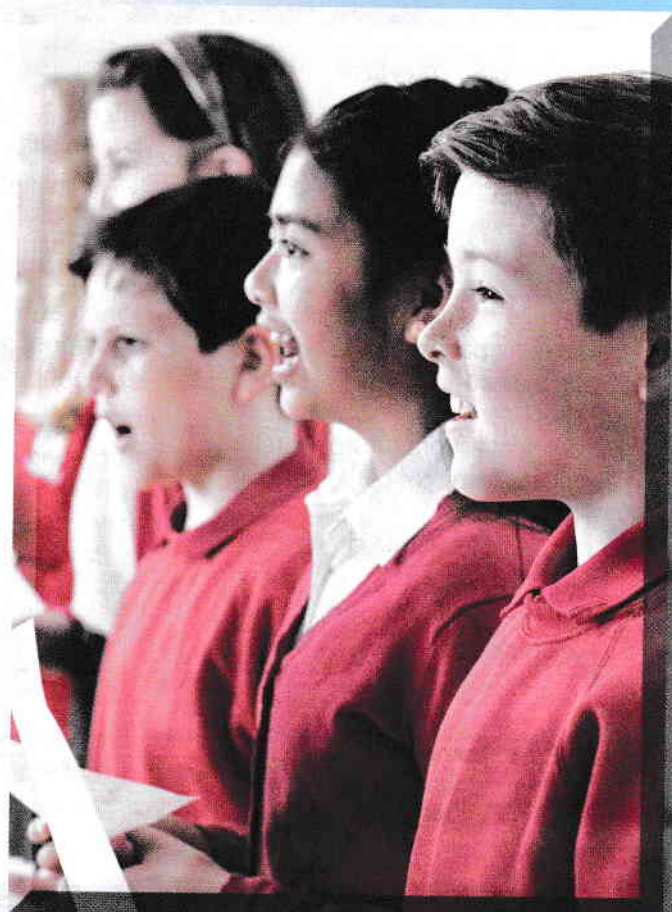
III. Găsește în aritmogriful de mai jos zece noțiuni muzicale întâlnite în clasa a VII-a.

N	T	R	O	P	E	R	A	D	S	I	P	V	N	S
F	R	T	G	I	S	U	K	S	A	E	R	E	G	I
I	A	N	O	T	I	M	P	U	R	I	L	E	A	N
V	V	Q	R	Q	G	E	R	T	B	S	V	S	C	C
E	I	B	F	N	U	N	T	A	A	X	H	R	U	R
U	A	U	E	H	D	U	Y	G	E	D	A	A	R	E
P	T	H	U	D	J	E	S	D	S	Q	G	P	F	T
M	A	D	C	U	K	T	F	O	V	O	L	S	B	I
A	R	U	N	E	P	A	A	E	E	H	E	O	S	S
C	C	R	O	M	A	T	I	S	M	E	V	D	G	M
V	H	E	S	M	S	I	E	F	G	V	Y	I	J	E
S	U	N	E	T	O	N	L	S	I	N	D	E	E	I

BAREM

- 2) 5 puncte;
 - 3) 5 puncte;
 - 4) 5 puncte;
 - 5) 5 puncte.
- a) 10 puncte;
 - b) 10 puncte.
- 10 x 5p = 50 puncte.
- Din oficiu:** 10 puncte
Total: 100 puncte

Te-ai întrebat vreodată care sunt efectele cântatului în cor asupra dezvoltării personalității tale?

Iată zece dintre motivele pentru care fiecare dintre noi ar trebui să cânte într-un grup sau într-un cor.

Cântatul într-un ansamblu:

1. disciplinează;
2. ordonează;
3. dezvoltă urechea muzicală;
4. formează atenția distributivă;
5. dezvoltă stima de sine;
6. întărește încrederea în forțele proprii;
7. dezvoltă creativitatea;
8. creează prietenii trainice;
9. cei ce cântă în cor sunt mai sociabili decât cei care nu practică această activitate;
10. oferă momente de neuitat (concerte, concursuri).

Prezentare Unitatea 1

Lecția 1:

Cântarea vocală – Respirație, emisie vocală, dicție, controlul intonației, precizie ritmică, frazare

Lecția 2:

Cântarea instrumentală – Emisie, acuratețe, intonație, diferențieri timbrale și dinamice, precizie ritmică

Lecția 3:

Gesturi dirijorale (tactarea măsurii, pregătirea intrărilor, urmărirea intrărilor succesive, închideri, diferențe dinamice și agogice)

Lecția 4:

Conceperea unor aranjamente/acompaniamente ritmice/melodice pentru anumite cântece/audiții muzicale

Recapitulare

Evaluare

Unitatea 1

Cântarea vocală și instrumentală

? ȘTIAI CĂ ...

➤ Exercițiile de cultură vocală sunt o modalitate de dezvoltare a sonorității corale.

„Muzica vocală este o formă de terapie.”
Plácido Domingo

Plácido Domingo
(n. 1941)

Tenor de origine spaniolă. În copilărie s-a mutat cu părinții în Mexic, unde a studiat pian, canto și a dirijat la Conservatorul Național din Mexico.

În tinerețe a fost vocalist într-o formație mexicană de rock-and-roll. La 18 ani a participat la o audiție pentru a se angaja ca bariton la Opera Națională Mexicană. Comisia a constatat că întinderea vocii lui era suficient de mare pentru a cânta ca bariton și ca tenor. Este considerat unul dintre cei mai mari tenori ai lumii. Împreună cu Luciano Pavarotti și cu José Carreras, a constituit un trio celebru de tenori care s-a bucurat de marea admirație a publicului și a personalităților din domeniul muzicii.

? ȘTIAI CĂ ...

➤ În ultimele decenii, s-au făcut cercetări asupra beneficiului cântatului. S-a descoperit că prin cântat:

1. ne îmbunătățim starea de spirit;
2. eliberăm stresul și ne îmbunătățim somnul;
3. ne corectăm poziția corpului;
4. ni se mărește capacitatea pulmonară;
5. ne dezvoltăm atenția.

🔑 OBSERVĂ ȘI DESCOPERĂ!

Începe ora de educație muzicală răspunzând la două întrebări:

1. Ce fel de muzică îți place să cânti?
2. Ai cântat în vacanță?

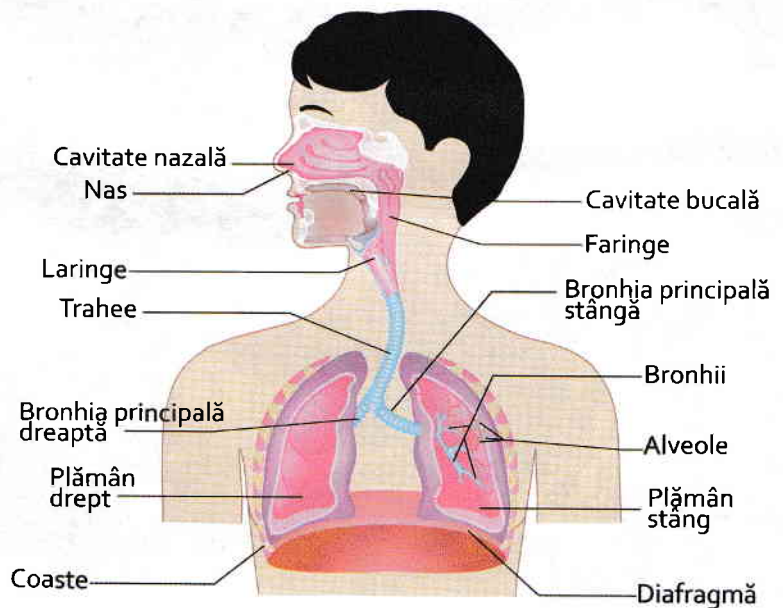
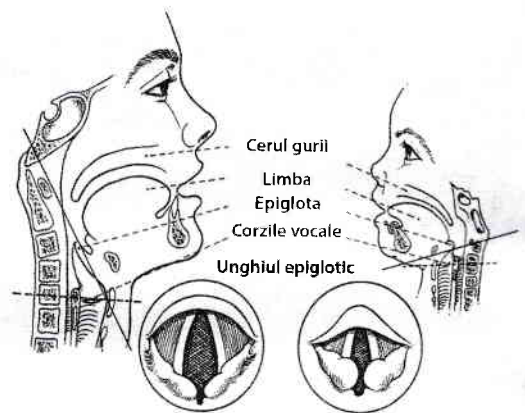
Încearcă să analizezi vocile colegilor tăi atunci când răspund la aceste întrebări. Fii atent la timbrul vocii, la sunetele pe care le emit. Vocile sunt la fel ca anul trecut? Ai colegi ale căror voci par răgușite? Tu poți cânta? Anul acesta sau în ultimii doi ani, ai avut senzația că vocea nu te ascultă sau că nu poți reda orice sunet muzical pe care altădată îl puteai cânta fără probleme?

👁️ REȚINE!

Corzile vocale la copil și la adult

Schimbările care au loc în organismul tău, la această vârstă, afectează și corzile vocale. Acesta este motivul pentru care fiecare dintre noi trece printr-o perioadă, de la câteva luni până la 1-2 ani, în care vocea nu îl mai ascultă. Acest fenomen fiziologic apare la băieți în jurul vârstei de 12-15 ani și se numește fenomenul de *schimbare a vocii*. La fete apare în jurul vârstei de 11-13 ani și se numește *mutație vocală*.

În afară de corzile vocale, pentru a putea vorbi și a cânta suntem ajutați de întregul aparat fonator. Acesta este alcătuit dintr-un ansamblu de organe, mușchi și oase ale corpului uman.

APLICĂȚI

1. **Amintește-ți** câteva dintre exercițiile de respirație efectuate în clasele anterioare. Te vor ajuta la pregătirea corpului în vederea executării exercițiilor vocale la începutul orelor de educație muzicală.

2. **Stai** cu spatele drept și **alege** un sunet din registrul mediu. Încearcă să îl redai și să îl ții cât mai lung. La început, aerul trebuie să îți ajungă pentru două măsuri de patru timpi, apoi pentru trei măsuri de patru timpi. După câteva încercări, aerul îți va ajunge pentru patru măsuri de patru timpi.

3. **Activitate în diadă. Încearcă** următorul exercițiu melodic, împreună cu unul dintre colegii tăi. **Emite** un sunet lung, fără să îi modifice înălțimea. Colegul tău va cânta o melodie simplă; apoi schimbați rolurile. Acest exercițiu vă va ajuta să vă dezvoltați capacitatea de concentrare și să vă controlați intonația.

4. Vocalize în grup și în colectiv

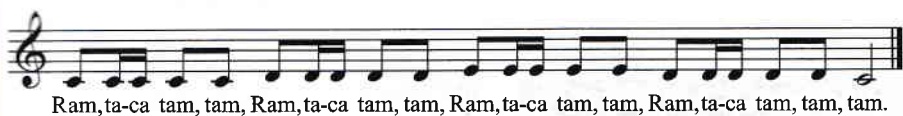
a. Vocaliză pentru emisie sonoră

b. Vocaliză pentru dicție

c. Vocaliză pentru precizie ritmică

d. Vocaliză pentru acordaj.

Intonați vocaliza pe două voci.

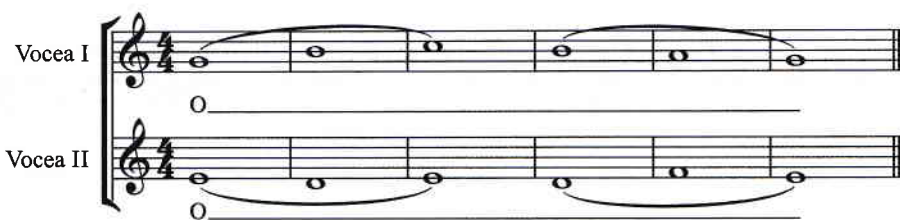
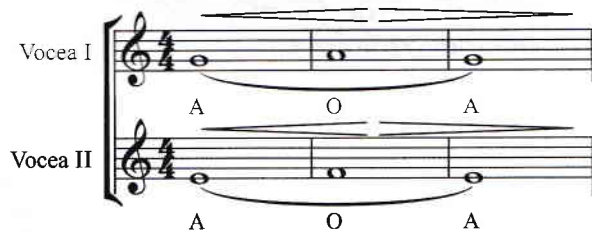
Repețiți, de fiecare dată, cu un semiton mai sus.

5. Activitate în grup și în colectiv.

Intonați vocalizele pe două voci. Băieții vor cânta vocea a II-a, iar fetele vocea I.

Repețiți vocalizele de câteva ori, de fiecare dată cu un semiton mai sus.

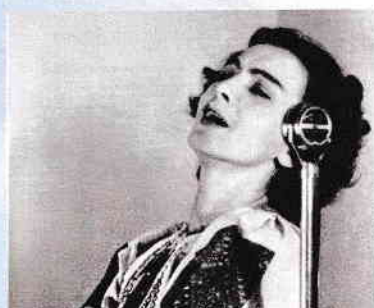

ATENȚIE

Nu trebuie să cântați dacă sunteți răciți, deoarece starea corzilor vocale se poate înrăutăți.

Dictionar

Diadă (în sens muzical) = interacțiune între doi interpreți

Maria Tănase (1913 – 1963)

STIAI CĂ ...

➤ Maria Tănase este considerată **Păsărea Măiastră, Regina cântecului popular românesc**

Calitățile ei vocale excepționale l-au impresionat — pe când avea numai 21 de ani — pe Constantin Tănase, care a angajat-o imediat la Teatrul Cărbuș, condus de marele actor.

Nicolae Iorga, Tudor Arghezi și Mihail Sadoveanu se numără printre marile personalități culturale ale României care au vorbit elogios despre vocea și interpretarea Mariei Tănase.

Se consideră, pe bună dreptate, că adevărata consacrare internațională a Mariei Tănase a avut loc la Expoziția Universală de la New York (1939), alături de George Enescu și Constantin Brâncuși. Cântecul cel mai cunoscut al Mariei Tănase este „Ciuleandra”, pe care vă invităm să îl ascultați în manualul digital.

Video

Vizionează pe internet exercițiile de respirație care te ajută la dezvoltarea capacității pulmonare.

Portofoliu

✓ Gândește-te la o vocaliză inspirată de cântecul păsărilor. Aceasta trebuie să te ajute să îți perfecționezi dicția.

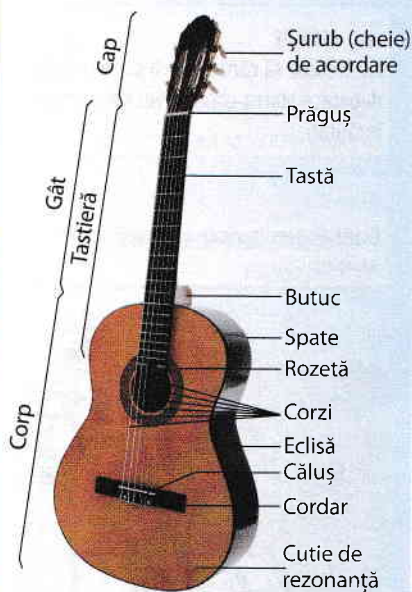
AMINTEȘTE-ȚI!

În interpretarea cântecelor pe care le înveți pe parcursul anului școlar, ai posibilitatea de a te acompania singur. Poți folosi diferite instrumente muzicale de percuție sau melodice. De asemenea, ai oportunitatea ca, împreună cu colegii tăi, să alcătuești diferite formații muzicale. Pentru aceasta, amintește-ți câteva elemente de tehnică instrumentală, de emisie, acuratețe intonațională și precizie ritmică. În realizarea unui acompaniament atrăgător, folosește elemente de dinamică muzicală și diferențierile timbrale, în funcție de instrumentele formației.

Chitara este instrumentul muzical care te ajută să te acompaniezi singur la foarte multe dintre cântecele tale preferate. Privind imaginea alăturată, poți să îți amintești poziția în care se ține chitara.

Cu mâna dreaptă vei ciupi corzile sau le vei lovi cu degetele.

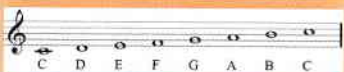
Cu mâna stângă vei apăsa corzile.

? ȘTIAI CĂ ...

➤ Etimologic, cuvântul *chitară* sau *ghitară* este compus din îmbinarea a doi termeni: *ceartar*, instrument popular din Iran care seamănă cu chitara, și particula finală *tar* (țară), care provine din limba sanscrită. Cel mai vechi document care atestă existența unui instrument muzical asemănător cu o chitară a fost descoperit în Turcia și aparține culturii hitite (anul 1300 î.H.). Chitara este un instrument muzical folosit în multe genuri muzicale, de la folclor până la muzica de jazz, rock etc.

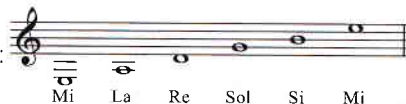
➤ Acompanierea cu chitara presupune, de cele mai multe ori, cântarea simultană a două, trei sau patru sunete. În acompaniament se folosește notația literală internațională a notelor muzicale.

➤ Cântarea simultană a trei sau patru sunete dispuse la interval de terță se numește acord. Notația acordurilor folosite în acompaniament se face deasupra portativelor, astfel:

Acorduri majore	Acorduri minore
A = La	Am = la
B = Si	Bm = si
C = Do	Cm = do
D = Re	Dm = re
E = Mi	Em = mi
F = Fa	Fm = fa
G = Sol	Gm = sol

Pentru acordaj, corzile chitarei sunt:

Numerotarea degetelor

Locul degetelor pe corzi pentru a cânta diferite sunete muzicale:

1 Mi	Fa	Sol	La
2 Si	Do	Re	Mi
3 Sol	La	Si	Do
4 Re	Mi	Fa	Sol
5 La	Si	Do	Re
6 Mi	Fa	Sol	La

Diagramele de mai jos te vor ajuta să așezi degetele corect pe corzile chitarei în timp ce te acompaniezi cântând melodiile preferate.

A (La) 	B (Si) 	C (Do) 	D (Re) 	E (Mi) 	F (Fa) 	G (Sol)
Am (la) 	Bm (si) 	Cm (do) 	Dm (re) 	Em (mi) 	Fm (fa) 	Gm (sol)

